

26.11.2024

Parlamentaaristen TKI-työryhmien linjausten toteutumisen tilanne

Tässä koonnissa on tarkasteltu viime vaalikaudella toimineiden parlamentaaristen TKI-työryhmien linjausten tähänastista toteutumista lainsäädännön, valtion T&K-toiminnan rahoituksen käytön monivuotisen suunnitelman, T&K-rahoitusta koskevien päätösten sekä valtioneuvoston TKI-politiikkaverkoston kommenttien pohjalta.

Yhteenveto keskeisimmistä huomioista

- Pääsääntöisesti TKI-järjestelmän kehittämisen periaatteet ja keskeiset linjaukset ovat toteutuneet tai niiden voidaan odottaa toteutuvan tehtyjen päätösten ja toimien kautta.
- Osa linjauksista on sellaisia, että toteutumista voidaan tarkemmin arvioida vasta myöhemmin tilastojen ja kokemusten kertyessä. Tällaisia ovat esim. T&K-lisärahoituksen vipuvaikutus, T&K-verotukien toimivuus ja tulevien strategisten valintojen vaikuttavuus.
- Keskeisimpiä linjausten osa-alueita, joihin liittyy huomioita tai jotka ovat vielä toteutumatta (merkitty keltaisella seuraavien sivujen taulukoihin):
 - Korkealaatuiseen TKI-toimintaan, koulutukseen sekä osaamispohjan vahvistamiseen liittyvät korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yliopistosairaaloiden perusrahoituksen lisäykset.
 - Business Finlandin ja Suomen Akatemian toimintamenomäärärahojen lisäykset, joita on katsottu tarvittavan, jotta T&K-lisärahoituksen vaikuttavaan kohdentamiseen on voimavarat. Vuonna 2024 tehdyn kansainvälisten tilastomääritelmien tulkinnan tarkistuksen jälkeen toimintamenomäärärahoja ei enää lueta edes osittain T&K-menoiksi tai -rahoitukseksi. Mahdolliset toimintamenomäärärahojen tarkistukset on rahoitettava muuna kuin T&K-lisärahoituksena.
 - Vaikuttavuuden osalta huomiota on kiinnitetty mahdollisiin haasteisiin, joita ministeriöiden sekä valtion virastojen ja laitosten toimintamenomäärärahojen tiukka tilanne voi aiheuttaa. Tämä korostaa seurannan tarvetta.
 - Linjausten mukaan yritystukien painopistettä siirretään säilyttävistä tuista kohti uudistavia tukia. Yritystukien osalta säilyttäviin tukiin ei ole juuri koskettu ja uudistavaan innovaatorahoitukseen on kohdistunut leikkaus. T&K-rahoitusta on lisätty T&K-rahoituslain mukaisesti.

Sisältö

Seuraavilla sivuilla on koottu huomiot linjausten toteutumisesta kokonaisuuksittain:

- TKI-järjestelmän kehittämisen periaatteet: s. 2–8
- Parlamentaarisen TKI-työryhmän 2021 loppuraportin keskeiset linjaukset: s. 9–10
- Parlamentaarisen TKI-työryhmän 2022–2023 loppuraportin linjaukset: s. 11–20

TKI-järjestelmän kehittämisen periaatteet

Vuonna 2021 toiminut parlamentaarinen TKI-työryhmä linjasi loppuraportissaan (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-516-0>) alla olevista TKI-järjestelmän kehittämisen periaatteista. Vuosina 2022–2023 toiminut parlamentaarinen TKI-työryhmä sitoutui samoihin periaatteisiin (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-978-6>).

Keltaisella on merkitty keskeisimpiä kohtia, joihin liittyy huomioita tai vielä toteutumattomia osa-alueita.

	Periaate	Kuvaus	Toteutuminen ja muut huomiot
	Ennakoitavuus ja pitkäjänteisyys	T&K-rahoitus ja -politiikka on ennakoitavaa ja pitkäjänteistä. Laadukkaan tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan käynnistäminen vie aikaa, eikä toimintaa voi keskeyttää tai jättää tauolle ilman suuria vaurioita. Pitkäjänteinen ja ennakoitava politiikka ja rahoitus luovat edellytyksiä ja kannustavat järjestelmän kaikkia toimijoita sitoutumiseen ja investointeihin. Rahoitusratkaisujen on syytä noudattaa kestävän ja rehellisen budjetoinnin periaatteita sekä luoda aiempaa pitkäjänteisemmin varmuus rahoituksen tason kehityksestä.	Parlamentaarisesti on sitouduttu 4 %:n tavoitteeseen, näkymän vuoteen 2030 asti tarjoava T&K-rahoituslaki on tullut voimaan vuoden 2023 alussa ja valtioneuvosto on hyväksynyt valtion T&K-toiminnan rahoituksen käytön monivuotisen suunnitelman kesäkuussa 2024. Monivuotisen suunnitelman toimeenpanoon liittyviä valtuus- ja määrärahalisäyksiä ja -kohdennuksia tehdään osana talousarvioprosessia.
	Vipuvaikutus	Suomen TKI-politiikan onnistuminen edellyttää, että yritysten T&K-investointien kasvu on euroissa vähintään kaksinkertaista julkisen panoksen kasvuun nähden. Vipuvaikutusten edellytykset tulee varmistaa etenkin valtion yksityiselle sektorille kohdistuvia TKI-panoksia suunnattaessa. Osana kokonaisuutta tarvitaan toimiva ja myös pk-yritysten tarpeisiin vastaava T&K-verokannustin. Verokannustimen osalta huomiota on tärkeä kuitenkin kiinnittää siihen, ettei se heikennä julkista	Hallituksen tavoitteena on mm. yksityisten ja julkisten T&K-toimijoiden välisen yhteistyön lisääminen, yksityisten investointien vivuttaminen ja T&K-osaajien riittävyys. Merkittävä osa T&K-rahoituslain mukaisesta T&K-lisärahoituksesta on kohdennettu Business Finlandin kautta yritysten T&K-toimintaa sekä yritysten ja muiden T&K-toimijoiden yhteistyöhön niin yritys- kuin tutkimuslähtöisesti. Vipuvaikutuksen toteutuminen selviää myöhemmin yritysten T&K-menojen

Periaate	Kuvaus	Toteutuminen ja muut huomiot
	<p>taloutta pitkällä aikavälillä. Verotuen suunnittelussa on minimoitava mahdollisuuksia verovälttelyyn tai muiden kulujen naamioimiseen T&K-kuluiksi. Kannustimen pitäisi kohdentua mahdollisimman suurelta osin sellaiseen toimintaan, joka ei toteutuisi ilman verotukea. Keskeistä on huolehtia innovaatioihin perustuvan yrittäjyyden ja yritystoiminnan edellytyksistä Suomessa.</p>	<p>tilastoista, ja asiaa seurataan T&K-rahoituslain mukaisesti.</p> <p>Verokannustimien osalta T&K-toiminnan yhdistelmä vähennys on otettu käyttöön 2023. Ennakkotieto vuoden 2023 toteumasta on kuitenkin pienempi kuin valmisteluvaiheessa arvioitiin. Verokannustimien kohdentumista ja toimivuutta voidaan arvioida myöhemmin tietojen tarkentuessa.</p> <p>Huom.: T&K-verokannustimia ei lasketa valtion T&K-rahoitukseen. Valtion T&K-rahoituksen 1,2 prosentin BKT-osuustavoite koskee suoraan T&K-toiminnan rahoitusta, johon ei kansainvälisten standardien mukaan lasketa verokannustimia. Myöskään Tilastokeskus ei sisällytä T&K-verotukia julkiseen T&K-rahoitukseen.</p>
Kokonaisvaltaisuus	<p>TKI-järjestelmää kehitetään kokonaisuutena, jossa tunnistetaan ja huomioidaan eri toimijoiden tarpeet ja roolit, jossa monipuoliset ja vaikuttavimmat julkisen rahoituksen ja tuen menettelyt ovat käytössä ja jossa vältetään siiloutumista. Laadukkaan tutkimuksen tekeminen luo ihmisille monipuolisen valmiuden tarttua uusiin mahdollisuuksiin ja hyödyntää muualla tehtyä tutkimusta. Laadukas tutkimus muodostaa myös opetuksen perustan. Innovaatiotoiminta luo menestyviä yrityksiä, uudistaa elinkeinoelämää ja antaa mahdollisuuden kestävään kasvuun. TKI-järjestelmä huomioi perustutkimuksen ja soveltavan tutkimuksen erilaiset, toisiaan täydentävät roolit. Toisaalta on tunnistettava, että näiden välinen erottelu on osittain keinotekoinen ja voidaan puhua sekä perus- että soveltavan tutkimuksen sisältävästä</p>	<p>Valtion T&K-rahoituksen käytön monivuotisessa suunnitelmassa tavoitteena on Suomen TKI-järjestelmän kehittäminen kokonaisvaltaisesti ja tasapainoisesti, painottaen mm. yhteistyötä Suomen T&K-toiminnan vahvuutena. Merkittävä osa T&K-rahoituslain mukaisesta T&K-lisärahoituksesta on kohdennettu kilpaillun rahoituksen kautta, mm. Business Finlandin kautta yritysten T&K-toimintaan sekä yritysten ja muiden T&K-toimijoiden yhteistyöhön niin yritys- kuin tutkimuslähtöisesti. Korkeakouluille T&K-lisärahoitusta on kohdennettu lähinnä kilpaillun rahoituksen ja tohtorikoulutuspilottin kautta, tutkimuslaitoksille kilpaillun rahoituksen lisäksi mm. post doc -ohjelmaan, erilaisiin tutkimusinfrastruktuureihin sekä puhtaan energian ja materiaalivirtojen T&K-hankkeeseen osana Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaa (REPowerEU).</p>

	Periaate	Kuvaus	Toteutuminen ja muut huomiot
		<p>keksivästä tutkimuksesta tai uteliaisuustutkimuksesta ilman jakolinjoja.</p> <p>Vahvistetaan ensisijaisesti yhteiskunnalliseen tuottoon ja hyötyyn tähtäävää tutkimustoimintaa, mutta huomioidaan myös yritysten omista lähtökohdista nousevat TKI-toiminnan tarpeet. Yritysten näkökulmasta TKI-rahoitusjärjestelmää kehitetään liiketoimintalähtoisemmäksi yhden luukun -periaatteeseen pyrkien. Laadukas ja monipuolinen perustutkimus ja soveltava tutkimus- ja innovaatiotoiminta tukevat toisiaan hyvin monin tavoin.</p>	<p>Suomalaisten toimijoiden EU:n T&K-yhteistyötä on tuettu kansallisella EU-vastinrahoituksella korkeakouluille ja tutkimusorganisaatioille.</p> <p>Kilpailun rahoituksen rahoitusmuodoissa korostuvat TKI-toimijoiden yhteistyö ja tutkimustulosten hyödyntäminen (esim. Suomen Akatemian Lippulaiva-ohjelma ja Proof of Concept -rahoitus sekä Business Finlandin tutkimusorganisaatioiden ja yritysten yhteistyötä ja tutkimustulosten hyödyntämistä tukevat rahoitusmuodot).</p>
	<p>Tieteen vapaus sekä tutkimuksen ja koulutuksen laatu</p>	<p>Tieteen vapaus ja yliopistojen autonomia ovat vapaan, luottamukseen perustuvan yhteiskunnan syviä arvoja, joita kunnioittaen ja yhteiskuntaa palvellen järjestelmää kehitetään. TKI-järjestelmän ytimessä ovat sivistysyliopistojemme ylläpitäminen, korkealaatuinen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta ja koulutus sekä osaavat ihmiset. TKI-tavoitteiden näkökulmasta Suomen on nostettava myös koulutustasonsa OECD-maiden kärkeen. Tieteen, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen perusrahoitus on tärkeä osa TKI-ketjua sekä politiikan ennakoitavuutta, ja sen riittävyys on varmistettava. Rahoituksen pitkäjänteisyyden ja ennakoitavuuden parantuessa on kyettävä myös parantamaan tutkijaurien houkuttelevuutta ja vähentämään niiden epävarmuutta.</p> <p>Rahoitusratkaisuissa korostetaan korkeaa laatua, vaikuttavuutta, uusiutumiskykyä ja mahdollisuutta tarttua uusiin haasteisiin. Osaavat ihmiset ja heille hyvä toimintaympäristö ovat TKI-toiminnan</p>	<p>Valtion T&K-rahoituksen käytön monivuotiseen suunnitelmaan on sisällytetty hallitusohjelman maininta siitä, että T&K-lisärahoituksella varmistetaan TKI-osaajien kouluttaminen ja huolehditaan korkeakoulujen perusrahoituksesta. Suunnitelman mukaan korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten perusrahoituksesta huolehtimalla ja T&K-rahoitusta siihen suuntaamalla varmistetaan tutkimustoiminnan edellytykset ja tason ylläpito.</p> <p>Suunnitelmassa on linjattu, että lisääntyvä T&K-osaaminen ja T&K-osaajien määrän kasvu tukevat tuottavuuskasvua. Suunnitelman mukaan perustuslain turvaama tieteen vapaus sekä tutkimustoiminnan edellytykset varmistetaan huolehtimalla kokonaisvaltaisesti pitkäjänteisestä ja ennustettavasta T&K-rahoituskokonaisuudesta, joka huomioi myös korkeakoulujen perusrahoituksen.</p> <p>Tähän mennessä T&K-lisärahoitusta on kohdennettu mm. kilpailtuun rahoitukseen, tutkijankoulutukseen (tohtoripilotti ja post doc -ohjelma),</p>

Periaate	Kuvaus	Toteutuminen ja muut huomiot
	<p>tärkeimmät tekijät: ilman osaavia ihmisiä mikään TKI-järjestelmä ei tuota toivottua tulosta. Laadukkaaksi todettu koulutus, perustutkimuksen rahoituksen riittävä taso sekä kansainväliset tutkimusympäristöt houkuttelevat motivoituneita tutkijoita ja opiskelijoita Suomesta ja ulkomailta. Osaajapulan lieventäminen on tärkein keino lisätä vaikuttavaa TKI-toimintaa Suomessa.</p>	<p>tutkimuslaitosten tutkimusinfrastruktuureihin, EU-vastinrahoitukseen sekä biotalouden T&K-toimintaan, mutta ei korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten perusrahoitukseen.</p> <p>Huom. T&K-rahoituslain mukaista lisärahoitusta ei voida kohdistaa muuhun koulutukseen kuin tutkijakoulutukseen (tohtorikoulutus ja post doc -vaihe).</p>
Vaikuttavuus	<p>Tutkimus- ja innovaatiopolitiikalla edistetään vaikuttavaa TKI-toimintaa. Rahoitusprosessit toteutetaan läpinäkyvästi ja vastuullisesti. Tutkimuksessa tarvitsemme erityisesti riittävän vahvoja alansa keskittyneitä yksiköitä. TKI-toiminnan vaikuttavuus on monimuotoista ja eri toimijoilla ja eri TKI-toiminnan muodoilla erilaista. Tutkimuksen vaikuttavuuden keskeisiä reittejä ovat vaikuttavuus tutkimustulosten kautta, vaikuttavuus tutkimuksen ja yhteiskunnan vuorovaikutusten kautta ja vaikuttavuus osaavien ihmisten kautta. TKI-investointien tuloksellisuus ja vaikuttavuus varmistetaan jatkuvalla ja laadukkaalla seurannalla ja arvioinnilla. Vaikuttavuus perustuu tutkimustoiminnan laatuun. Pyritään välttämään sellaisen TKI-toiminnan tukemista, joka toteutuisi sitä varten myönnetystä tuesta huolimatta.</p>	<p>Valtion T&K-rahoituksen käytön monivuotisen suunnitelman mukaan mittavilla valtion T&K-rahoituksen lisäyksillä haetaan panostuksia laajempaa vaikuttavuutta. T&K-rahoituksen kansantaloudellista vaikuttavuutta nostetaan painottamalla tutkimus-yritys-yhteistyöhön kohdentuvaa rahoitusta. Tähän mennessä päätetty T&K-lisärahoitus on kohdennettu pääosin kilpailullisesti, minkä voidaan nähdä vaikuttavan tutkimuksen laatuun positiivisesti.</p> <p>Monivuotisen suunnitelman mukaan valtioneuvosto seuraa valtion T&K-rahoituksen vaikuttavuutta. Rahoituksen vaikuttavuuden seurantaan luodaan aikataulu ja seurannan rakenteet. Vaikutuksia ja vaikuttavuutta seurataan niin kokonaisuuden kuin yksittäisten toimien tasolla.</p> <p>Tutkimus- ja innovaationeuvoston johdolla valmistellaan parhaillaan valtion T&K-rahoituksen seuranta- ja arviointisuunnitelmaa sekä seurantaindikaattoreita. Tutkimuslaitosten post-doc-ohjelman osana rahoitusta kohdennetaan myös T&K-rahoituksen vaikuttavuuden tutkimukseen.</p>

	Periaate	Kuvaus	Toteutuminen ja muut huomiot
			Mahdollisia haasteita valtion T&K-toiminnan vaikuttavuudelle voi asettaa tiukkeneva toimintamäärärahojen tilanne eri hallinnonaloilla. Tämä korostaa seurannan merkitystä.
	Kilpailullisuus	Tutkimuksellinen kilpailu ja markkinoilla tapahtuva kilpailu ovat TKI-järjestelmän keskeisiä piirteitä ja kilpailullisuus tutkimuksen rahoituksen tärkeä periaate ja laatutekijä. Rahoitusta kohdennetaan yritysten TKI-toimintaan sekä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yliopistosairaaloitten perusrahoitukseen. Rahoituksesta merkittävä osuus kanavoidaan Suomen Akatemian ja Business Finlandin kautta, mikä varmistaa toiminnan laadun ja mahdollistaa rahoituksen eri instrumenttien yhteensovittamisen. Rahoituksen tulee muodostaa tasapainoinen kokonaisuus.	<p>Yli puolet T&K-rahoituksen lisäyksistä on kohdennettu Business Finlandin ja Suomen Akatemian kilpailtuun rahoitukseen. Lisäksi korkeakouluille ja tutkimuslaitoksille on kohdennettu kilpaillun EU-rahoituksen T&K-hankkeiden vastinrahoitusta.</p> <p>Tähän mennessä T&K-lisärahoitusta on kohdennettu mm. kilpailtuun rahoitukseen, tutkijankoulutukseen (tohtoripilotti ja post doc -ohjelma), tutkimuslaitosten tutkimusinfrastruktuureihin, EU-vastinrahoitukseen sekä biotalouden T&K-toimintaan, mutta ei korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten perusrahoitukseen.</p> <p>T&K-lisärahoitusta on kohdennettu terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen, sosiaalityön yliopistotasoiseen tutkimukseen sekä Suomen Akatemian kautta hyvinvointialueille T&K-toiminnan vahvistamiseen, mutta ei yliopistosairaaloitten perusrahoitukseen.</p>
	Yhteistyö	Laadukasta ja vaikuttavaa tutkimus- ja innovaatiotoimintaa tehdään enenevässä määrin osaamiskeskittymissä ja innovaatioekosysteemeissä, joissa yliopistot, ammattikorkeakoulut, tutkimuslaitokset ja eri kokoiset yritykset tekevät yhteistyötä monimuotoisissa kombinaatioissa. TKI-järjestelmää ja -tutkimusta kehitetään siten, että yritysten,	Valtion T&K-rahoituksen käytön monivuotisessa suunnitelmassa TKI-toimijoiden yhteistyön vahvistaminen on keskeinen tavoite. Tavoitteena on mm. yksityisten ja julkisten T&K-toimijoiden välisen yhteistyön lisääminen. Merkittävä osa T&K-rahoituslain mukaisesta T&K-lisärahoituksesta on kohdennettu mm. Business Finlandin kautta

Periaate	Kuvaus	Toteutuminen ja muut huomiot
	yliopistojen, tutkimuslaitosten, ammattikorkeakoulujen ja muiden TKI-toimintaa harjoittavien toimijoiden välinen yhteistyö vahvistuu. Viimeisen 10 vuoden aikana TKI-toiminnan panokset ovat vähentyneet eniten yritysten, yliopistojen ja tutkimuslaitosten yhteishankkeissa.	yritysten ja muiden T&K-toimijoiden yhteistyöhön niin yritys- kuin tutkimuslähtöisesti. Suomen Akatemian tutkimusrahoituksen valtuuksien lisäykset ovat suurelta osin olleet kohdennettuja mm. Lippulaiva-ohjelmaan (osaamiskosysteemit), Proof of Concept -rahoitukseen, tutkimusinfrastruktuureihin ja hyvinvointialueille tavalla, joka tukee TKI-toimijoiden yhteistyötä.
Kansainvälisyys	Kansainvälisyys on TKI-järjestelmää läpileikkaava piirre. Järjestelmä tukee vahvasti kansainvälistä tutkimusyhteistyötä, hyödyntää kansainvälistä tutkimusrahoitusta ja houkuttelee kansainvälisiä osaajia ja investointeja. EU:n tutkimusrahoituksen kotimaisen osuuden rahoitushaasteisiin on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Erytisasiantuntijoiden ja tutkijoiden sujuvampi maahantulo sekä elämänlaatu Suomessa ovat keskeisiä edellytyksiä TKI-toiminnan laajentumiselle Suomessa. Yritykset sijoittavat tutkimus- ja kehittämistoimintansa sinne, missä sille on hyvät edellytykset. Osaavat tutkijat hakeutuvat korkealaatuisiin tutkimusympäristöihin. TKI-järjestelmän tavoitteena on myös vahvistaa alueellisesti laajan pk-sektorin toimintakykyä päästä mukaan kansainvälistymistä tukevaan kehittämis- ja innovaatorahoitusmekanismeihin.	Valtion T&K-rahoituksen käytön monivuotisen suunnitelma linjaa tavoitteeksi, että lisääntyvä kansainvälinen yhteistyö vahvistaa tutkimuksen laatua ja yritysten kilpailukykyä. Korkeakouluille, eri hallinnonalojen tutkimus- ja asiantuntijalaitoksille, ml. CSC, sekä hyvinvointialueille on kohdennettu kilpaillun EU-rahoituksen T&K-hankkeiden vastinrahoitusta vuodesta 2024 lähtien. EU-vastinrahoituksen jakamisen mallia kehitetty ministeriöiden yhteistyössä. Malli perustuu menestykseen EU-rahoitushauissa. Lisäksi mm. Business Finland, Suomen Akademia ja ministeriöt rahoittavat EU-kumppanuusohjelmia. Poikkihallinnollinen Talent Boost -ohjelma 2023–2027 kokoaa yhteen hallitusohjelman työperäisen maahanmuuton toimet sekä tehostaa jo aiemmin käyttöön otettuja toimia. Ohjelman tavoitteena on kehittää ja edistää osaajien saamista Suomen tarpeisiin vastaavasti.
Globaalien haasteiden tunnistaminen	TKI-toiminnassa ja sen suuntaamisessa ennakoidaan, tunnistetaan ja kiinnittäytyään globaaleihin haasteisiin ja niiden avaamiin mahdollisuuksiin. Suomen on määrätietoisesti	Valtion T&K-rahoituksen käytön monivuotisessa suunnitelmassa linjataan strategisten valintojen tunnistamisesta ja siitä, että T&K-toiminnassa ja sen suuntaamisessa tunnistetaan globaalit ja kansalliset

	Periaate	Kuvaus	Toteutuminen ja muut huomiot
		<p>pyrittävä johtavaksi kestävä tulevaisuuden tekijäksi kehittämällä systeemitason suunnittelu-, kehitys-, tutkimus- ja liiketoimintaosaamista keskeisillä teknologia- ja osaamisalueilla, kuten esimerkiksi energia- ja ympäristöteknologiassa.</p>	<p>yhteiskunnalliset haasteet ja niiden TKI-toimijoille luomat mahdollisuudet Suomen vahvuudet huomioiden. Strategisten valintojen tunnistamisen prosessi on käynnistynyt tutkimus- ja innovaationeuvoston johdolla osallistavassa ja avoimessa prosessissa. Lisäksi globaaleja haasteita on tunnistettu niin Suomen Akatemian ja strategisen tutkimuksen neuvoston ohjelmatoiminnassa, Business Finlandin rahoitustoiminnassa kuin rahoittajien ns. bottom up -rahoitusmuodoissa.</p>
	Teknologia ja -toimialaneutraalius	<p>Julkinen TKI-järjestelmä ei mikromanageroi eikä valitse voittavia yrityksiä, teknologioita tai toimialoja yksityiskohtaisella tasolla. Tukien suuntaamisessa voidaan kuitenkin ottaa huomioon olemassa olevat vahvuudet sekä yhteiskunnan strategiset tavoitteet. Järjestelmä toimii alhaalta ylös periaatteella, jolloin julkinen TKI-rahoitus kanavoidaan tavoilla, joka mahdollistaa uusien ja yllättävienkin toimijoiden ja toimialojen nousun.</p>	<p>Suuri osa T&K-rahoituslain mukaisista lisäyksistä on kohdennettu kilpailullisin perustein ns. bottom up -periaatteella jaettavaan rahoitukseen.</p>

Parlamentaarisen TKI-työryhmän 2021 loppuraportin keskeiset linjaukset

Linkki loppuraporttiin: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-516-0>

Taulukkoon ei ole sisällytetty työryhmän esityksiin sisältyviä linjauksia, jotka liittyvät esitysten toimeenpanon tapaan ja joista myöhempi, vuosina 2022–2023 toiminut parlamentaarinen työryhmä on linjannut tarkemmin.

Kohta	Linjaus	Sivunro	Toimeenpanon tilanne	Huomiot
7.1 Parlamentaarinen sitoutuminen T&K-rahoituksen kasvattamiseen	<p>Parlamentarisessa TKI-työryhmässä edustetut kaikki eduskuntaryhmät sitoutuvat tavoitteeseen nostaa tutkimus- ja kehittämismenot neljään prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2030 mennessä.</p> <p>Eduskuntaryhmät sitoutuvat valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen kasvattamiseen tavalla, jota edellä mainittu neljän prosentin bruttokansantuoteosuustavoitteen toteutuminen vaatii. Tämä edellyttää julkisten T&K-menojen kasvattamista 1,33 prosenttiin bruttokansantuotteesta olettaen, että julkinen sektori kattaa yhden kolmasosan T&K-panostuksista ja yksityinen sektori kaksi kolmasosaa.</p>	s. 45	<p>T&K-rahoituslaki on tullut voimaan 2023 alusta. Laissa on asetettu tavoitteeksi, että valtion T&K-rahoitus vuonna 2030 on 1,2 % BKT:sta.</p> <p>Laki tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoihin perustuvista lisävähennyksistä verotuksessa on tullut voimaan 2023 alusta.</p> <p>Huom.: Parlamentaarisen linjauksen 1,33 %:n BKT-osuus koskee julkisen sektorin T&K-panostuksia, T&K-rahoituslain 1,2 %:n BKT-osuus valtion T&K-rahoitusta.</p>	
7.2 TKI-järjestelmän kehittämisen periaatteet	Sitoutuminen pitkäjänteiseen, ennakoitavissa olevaan ja kansainvälisesti kilpailukykyiseen T&K-rahoituksen tasoon edellyttää yhteisiä toimintapolitiikan periaatelinjauksia, jotka työryhmä on määritellyt	s. 46–49	Myös jälkimmäinen parlamentaarinen TKI-työryhmä sitoutui TKI-järjestelmän kehittämisen periaatteisiin. Niihin on sitouduttu hallitusohjelmassa ja ne sisältyvät kesäkuussa 2024 hyväksytyyn valtion T&K-rahoituksen käytön monivuotiseen suunnitelmaan.	
7.3 Esitys menettelytavasta, jolla pitkäjänteinen rahoituksen nosto toteutetaan	Säädetään T&K-rahoituslaki. Laki määrittää vuotuisen valtion T&K-menojen tason tavalla, joka johtaa julkisen sektorin T&K-menojen 1,33 %:n BKT-osuuteen ennustetun talouskehityksen vallitessa vuoteen 2030 mennessä. Laissa todetaan yksityisen sektorin T&K-investointien kasvattamisen tärkeys julkisen rahoituksen rinnalla. Yksityisen sektorin T&K-rahoituksen kehittymistä seurataan tarkasti ja asetetaan säännöllisiä	s. 49–50	T&K-rahoituslaki on tullut voimaan vuoden 2023 alusta. Lakia on sovellettu ensimmäisen kerran vuoden 2024 talousarvioesityksen valmistelussa. Lakiin sisältyy menettely, jossa T&K-rahoituksen korotukset voidaan tehdä pienempänä tai rahoitusta kohdentaa uudelleen, jos yksityisen sektorin T&K-menot ovat vähemmän kuin 2/3 T&K-toiminnan kokonaismenoista.	

	<p>tarkastuspisteitä, joissa arvioidaan yritysten T&K-investointien kehittymistä. Lain toimeenpanossa yksityisen sektorin kannustamisen ja mukaan saamisen tulee olla keskiössä.</p> <p>Lain lähtökohta on, että yksityisen sektorin T&K-investoinnit kehittyvät tavoitteen mukaisesti siten, että yksityisten ja julkisten T&K-panostusten taso nousee yhteensä 4 %:iin BKT:sta vuoteen 2030 mennessä</p>		<p>Huom.: Parlamentaarisen linjauksen 1,33 %:n BKT-osuus koskee julkisen sektorin T&K-panostuksia, T&K-rahoituslain 1,2 %:n BKT-osuus valtion T&K-rahoitusta.</p>
7.3 Esitys menettelytavasta, jolla pitkäjänteinen rahoituksen nosto toteutetaan	<p>Lain rinnalla laaditaan työryhmän linjaamia TKI-politiikan periaatteita noudattava lakisääteinen kehyskautta pidempi T&K-rahoituksen suunnitelma, joka vahvistaa sitoutumista T&K-rahoituksen ja toiminnan kehittämiseen sekä täsmentää rahoituksen käyttöä ja sisältöä.</p>	s. 49–50	<p>Toinen parlamentaarinen TKI-työryhmä valmisteli loppuraporttinsa T&K-rahoituksen käyttöä koskevan monivuotisen suunnitelman muotoon. Loppuraporttia hyödynnettiin osaltaan valmisteltaessa T&K-rahoituslain mukaista valtion T&K-toiminnan rahoituksen käytön monivuotista suunnitelmaa, jonka valtioneuvosto hyväksyi kesäkuussa 2024.</p>
7.3 Esitys menettelytavasta, jolla pitkäjänteinen rahoituksen nosto toteutetaan	<p>Hallituskausittain kukin hallitus toteuttaa omaa T&K-politiikkaansa T&K-rahoituslain ja pitkäjänteisen T&K-rahoituksen suunnitelman puitteissa. Kukin hallitus päättää, miten T&K-rahoituslain mukainen T&K-menojen korotus rahoitetaan.</p>	s. 49–50	<p>Hallitus on päättänyt T&K-rahoituksen suuntaamisesta osana kehys- ja talousarvioprosesseja.</p>
7.3 Esitys menettelytavasta, jolla pitkäjänteinen rahoituksen nosto toteutetaan	<p>Erilaisia yksityisoikeudellisia (esimerkiksi osakeyhtiö- tai säätiömuotoisia) tai julkisoikeudellisia rahastomallisia ratkaisuja arvioidaan ja harkitaan osana T&K-rahoituksen kasvattamisen toimeenpanoa ja rahoituksen suuntaamista.</p>	s. 51	<p>Ei käynnissä olevaa valmistelua T&K-rahoituksen osalta. Erityisesti innovaatorahoituksen näkökulmasta esim. Tesi-uudistuksen voidaan kuitenkin nähdä kytkeytyvän välillisesti kokonaisuuteen.</p>

Parlamentaarisen TKI-työryhmän 2022–2023 loppuraportin linjaukset

Linkki loppuraporttiin: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-978-6>.

Keltaisella on merkitty keskeisimpiä kohtia, joihin liittyy huomioita tai vielä toteutumattomia osa-alueita.

Kohta	Linjaus	Sivunro	Toimeenpanon tilanne ja muut huomiot
4.1 TKI-järjestelmän johtaminen ja ohjaus	Vahvistetaan tutkimus- ja innovaationeuvoston roolia tutkimus- ja innovaatiopolitiikan johtamisessa ja koordinoinnissa. Uudistetaan neuvoston rakenteita ja toimintamuotoja sekä osoitetaan sille päätoiminen sihteeristö. Vahvistetaan ministeriöiden välisen TKI-tehtäviä hoitavien virkamiesten verkoston asemaa. Tehostetaan viestintää TKI-politiikasta.	33	Syksyllä 2023 on uudistettu TIN; päätoiminen sihteeristö ja valtioneuvoston TKI-politiikkaverkosto ovat aloittaneet vuonna 2024. Lisäksi valtioneuvoston on asettanut parlamentaarisen TKI-seurantaryhmän, joka aloitti työnsä keväällä 2024.
4.2 Osaaminen ja T&K-työvoiman saatavuus	Tehdään tiedekasvatuksesta ja monilukutaidon tuesta pysyvä osa koulutusjärjestelmää. Väestön osaamis- ja koulutustason nostaminen on välttämätön edellytys T&K-tavoitteiden saavuttamiselle. Tuetaan lahjakkuuksia läpi koulutusjärjestelmän hakeutumaan tutkijanuralle. Lisätään tutkijankoulutuksen aikana yhteyksiä muuhunkin kuin akateemiseen työelämään. Selkeytetään tutkijanuria julkisella ja yksityisellä sektorilla.	38	Valtion T&K-rahoituksen käytön monivuotisen suunnitelman yhtenä päälinjauksena on, että lisääntyvä T&K-osaaminen ja T&K-osaajien määrän kasvu tukevat tuottavuuskasvua. Sen osana on linjattu tutkijanurien vahvistamisesta julkisella ja yksityisellä sektorilla. T&K-lisärahoitusta on kohdennettu tohtorikoulutuspilottiin ja tutkimuslaitosten post-doc -ohjelmaan. Luonnontieteiden, matematiikan ja tekniikan alojen LUMA(TE)-strategian toimeenpanosuunnitelma on laadittu ja toteutus aloitettu.
4.2 Osaaminen ja T&K-työvoiman saatavuus	Osaamisperäisen maahanmuuton lisääminen ja tätä tukevien maahanmuuttopalveluiden	39	Poikkihallinnollinen Talent Boost -ohjelma 2023–2027 kokoaa yhteen hallitusohjelman työperäisen

Kohta	Linjaus	Sivunro	Toimeenpanon tilanne ja muut huomiot
	<p>kehittäminen on välttämätöntä tavoitellun TKI-toiminnan määrän ja kunnianhimon tason lisäämiseksi. Erityisesti on kiinnitettävä huomioita erityisasiantuntijoiden ja heidän perheidensä maahantulon sujuvuuteen, kansainvälisten osaajaperheiden kannalta kriittisten koulu- ja varhaiskasvatuspalveluiden ym. palveluiden saatavuuteen, kansainvälisten opiskelijoiden houkutteluun valituilta kohdealueilta valtion ja yliopistojen yhteisin toimin sekä Suomeen kiinnittymisen tukemiseen kansainvälisten opiskelijoiden opiskelun aikana sekä Suomeen töihin jäämisen tukemiseen. Jatketaan Suomessa opiskelevien kansainvälisten opiskelijoiden tukea Suomeen jäämisen edistämiseksi.</p>		<p>maahanmuuton toimet sekä tehostaa jo aiemmin käyttöön otettuja toimia. Ohjelman tavoitteena on kehittää ja edistää osaajien saamista Suomen tarpeisiin vastaavasti.</p>
4.3 TKI-yhteistyön vahvistaminen	<p>Palautetaan TKI-järjestelmän toimijoiden yhteistyö Suomen TKI-toiminnan keskeiseksi vahvuudeksi. Yhteistyötä lisätään ja vahvistetaan läpi koko suomalaisen TKI-järjestelmän. Vahvistetaan kansallisten ja alueellisten kehittämistoimien yhdensuuntaisuutta ja täydentävyyttä ja edistetään alueellista erikoistumista vaikuttavuuden ja tehokkuuden lisäämiseksi. Tiivistetään rahoittajien, erityisesti Business Finlandin ja Suomen Akatemian, yhteistyötä ja mahdollistetaan kansallisilla ja kansainvälisillä rahoitusvälineillä erityyppisiä pitkäjänteistä TKI-yhteistyötä tukevia yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuuksia. Näin vahvistetaan kansainvälisesti korkeatasoisia ja</p>	41	<p>Valtion T&K-rahoituksen käytön monivuotisen suunnitelman yhtenä päälinjauksena on, että yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus. Tavoitteena on mm. yksityisten ja julkisten T&K-toimijoiden välisen yhteistyön lisääminen. Merkittävä osa T&K-rahoituslain mukaisesta T&K-lisärahoituksesta on kohdennettu mm. Business Finlandin kautta yritysten ja muiden T&K-toimijoiden yhteistyöhön niin yritys- kuin tutkimuslähtöisesti. Suomen Akatemian tutkimusrahoituksen valtuuksien lisäykset ovat suurelta osin olleet kohdennettuja mm. Lippulaiva-ohjelmaan (osaamiskosysteemit), Proof of Concept -rahoitukseen, tutkimusinfrastruktuureihin ja hyvinvointialueille tavalla, joka tukee TKI-toimijoiden yhteistyötä.</p>

	Kohta	Linjaus	Sivunro	Toimeenpanon tilanne ja muut huomiot
		houkuttelevia tutkimusympäristöjä, verkostoja ja ekosysteemejä.		
	4.4 T&K-toiminnan kansalliset painopisteet ja strategiset valinnat	Strategisten painopisteiden valinnat ja niihin johtava valmistelu toteutetaan uudistetun tutkimus- ja innovaationeuvoston johdolla (ks. myös luku 4.1.). Prosessi toteutetaan avoimesti. Yhteiseen keskusteluun on tarpeen osallistaa kaikki TKI-toimijat, kuten elinkeinoelämä, korkeakoulut, tutkimuslaitokset, kansalliset TKI-rahoittajat, kaupungit ja alueet sekä muut TKI- toimijat. Valintaprosessissa tunnistetaan globaalit muutoksen suunnat, vihreän siirtymän vaatimukset, kasvun edellytykset ja reunaehdot sekä määritellään strategiset valinnat ja tutkimus- ja innovaatiopolitiikan kehitystarpeet siten, että TKI-politiikka voidaan suunnata vihreää siirtymää edistävällä tavalla. Painopistevalintojen tulee perustua tutkittuun tietoon sekä systemaattisesti ja laajasti kerättyyn ajankohtaiseen tietopohjaan, jota päivitetään tarpeen mukaan. Sitoutuminen valintoihin on tärkeää.	43	Valmistelussa. Strategisten valintojen tunnistamisen prosessi on käynnistynyt tutkimus- ja innovaationeuvoston johdolla lokamarraskuussa 2024.
	4.5 T&K-rahoitus (Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan)	Lisätään valtionrahoitusta yliopistoille ja korvamerkitään rahoitusta työelämän tarpeen mukaisesti tutkijankoulutettujen osaajien määrän nostamiseen samalla ylläpitäen tutkijankoulutuksen korkea laatu. Samalla vahvistetaan koulutuksen ja tutkimuksen yhteyttä, mahdollistetaan pitkäjänteisen T&K-työn edistäminen, kilpaillun rahoituksen hyödyntäminen sekä	45	Valtionrahoitusta yliopistojen toimintaan on lisätty kohdentamalla T&K-lisärahoitusta tohtoripilottiin yhteensä 262 miljoonaa euroa. Pilotin tavoitteina on mm. lisätä tohtorikoulutettujen liikkuvuutta yliopistojen, yritysten, tutkimuslaitosten ja muiden organisaatioiden välillä, kannustaa vastavalmistuneita tohtoreita monipuolisille tutkijanurille sekä lisätä tohtoreiden työllistymistä laajasti yhteiskunnan eri sektoreille.

	Kohta	Linjaus	Sivunro	Toimeenpanon tilanne ja muut huomiot
		<p>laaja-alainen osaamis pohjan vahvistaminen myös osaamisen huoltovarmuuden takaamiseksi. Perustutkimuksen edellytyksistä on huolehdittava.</p>		<p>Myös EU-hankkeiden vastinrahoitus (vuonna 2025 23 miljoonaa euroa) on yliopistojen valtionrahoitusta.</p> <p>T&K-lisärahoitusta ei ole kohdennettu yliopistojen perusrahoitukseen.</p> <p>Huom. T&K-rahoituslain mukaista lisärahoitusta ei voida kohdistaa muuhun koulutukseen kuin tutkijakoulutukseen (tohtorikoulutus ja post doc -vaihe).</p>
	<p>4.5 T&K-rahoitus (Suomen Akatemian rahoitus)</p>	<p>Tutkimuksen laadun edelleen vahvistamiseksi ja kunnianhimon tason nostamiseksi lisätään Suomen Akatemian kansainvälisen arvioinnin suositusten mukaisesti Suomen Akatemian myöntövaltuutta ja määrärahoja niin, että pystytään nostamaan rahoitettavien hankkeiden joukkoon nykyistä enemmän hankkeita, jotka on erinomaisiksi kansainvälisessä vertaisarvioinnissa arvioitu. Korjataan samalla Suomen Akatemian hallintoviraston toimintamäärärahoja vastaamaan työkuormaa ja kansainvälisten verrokkien resursseja.</p>	<p>45</p>	<p>Suomen Akatemian tutkimushankevaltuutta on nostettu T&K-lisärahoituksella. Merkittävä osa tutkimusrahoituksen valtuuksien lisäyksistä on korvamerkitty muun muassa Lippulaiva-rahoitukseen, tutkimuksen infrastruktuureihin, kliiniseen tutkimukseen ja Proof of Concept rahoitukseen.</p> <p>Toimintamäärärahoja ei ole lisätty. T&K-rahoituslain esitöissä katsottiin, että myöntövaltuuksien tasokorotus edellyttää myös riittävää lisärahoitusta Business Finlandin ja Suomen Akatemian toimintamenoihin, jotta TKI-toimijoiden aktivointiin ja lisärahoituksen mahdollisimman vaikuttavaan kohdentamiseen on riittävät resurssit. Vuonna 2024 tehdyn kansainvälisten tilastomääritelmien tulkinnan tarkistuksen jälkeen toimintamäärärahoja ei enää lueta edes osittain T&K-menoiksi tai -rahoitukseksi. Mahdolliset toimintamäärärahojen tarkistukset on rahoitettava muuna kuin T&K-lisärahoituksena.</p>

Kohta	Linjaus	Sivunro	Toimeenpanon tilanne ja muut huomiot
4.5 T&K-rahoitus (Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan)	Valtion rahoitusta ammattikorkeakouluille lisätään ja rahoitusta kohdennetaan muun muassa jatkuvan oppimisen TKI-muotoiseen toteutukseen. Samalla vahvistetaan ammattikorkeakoulujen T&K-kyvykkyyksiä ja niiden tehtävän mukaista TKI-toimintaa pitkäjänteisesti ja erityisesti yhteistyössä pk-yritysten kanssa, edistetään koulutuksen ja tutkimuksen yhteyttä sekä mahdollistetaan pitkäjänteisen T&K-työn vahvistamista, kilpaillun rahoituksen hyödyntämisen sekä laaja-alaisen osaamispohjan vahvistamisen myös osaamisen huoltovarmuuden takaamiseksi.	46	Ammattikorkeakouluille ei ole kohdennettu suoraa T&K-lisärahoitusta. Business Finlandille on annettu tehtäväksi luoda mekanismi, jolla on mahdollista kohdentaa rahoitusta myös ammattikorkeakoulujen yritys-yhteistyössä tehtävään soveltavaan tutkimukseen. Ammattikorkeakoulut voivat hyötyä myös muusta kilpaillun rahoituksen lisäyksestä sekä EU-vastinrahoituksesta (EU-hankkeiden vastinrahoitus AMK:ille v. 2025 1,2 miljoonaa euroa).
4.5 T&K-rahoitus (Soveltava tutkimus sekä yritysten ja julkisten tutkimusorganisaatioiden yhteistyön rahoitus)	Lisätään Business Finlandin ja Suomen Akatemian rahoitusta kannustamaan korkeakouluja, tutkimuslaitoksia, yrityksiä ja julkisyhteisöjä pitkäjänteiseen T&K-yhteistyöhön (kumppanuudet). Kohdennetaan rahoitusta yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisua ja yhteiskunnallisia siirtymiä (kuten vihreä siirtymä, digitalisaatio) tukevaan yhteistyöhön sekä murrosteknologioiden kehittämiseen tutkimusorganisaatioiden ja yritysten yhteistyössä.	47	T&K-lisärahoitusta on kohdennettu Business Finlandille, joka rahoittaa yritysten ja muiden T&K-toimijoiden yhteistyötä niin yritys- kuin tutkimuslähtöisesti. Suomen Akatemian tutkimusrahoituksen valtuuksien lisäykset ovat suurelta osin olleet kohdennettuja mm. Lippulaiva-ohjelmaan (osaamiskosysteemit), Proof of Concept -rahoitukseen, tutkimusinfrastruktuureihin ja hyvinvointialueille tavalla, joka tukee TKI-toimijoiden yhteistyötä.
4.5 T&K-rahoitus (Tutkimuslaitosten rahoitus)	Tutkimuslaitosten osaamisen pitkäjänteisen kehittämisen ja hyödyntämisen varmistamiseksi kohdennetaan tutkimuslaitoksille rahoitusta, joka parantaa tutkimuslaitosten edellytyksiä pärjätä kansainvälisessä kilpailussa tutkimusrahoituksesta. Tämä mahdollistaa	48	T&K-lisärahoitusta on kohdennettu mm. tutkimuslaitosten post doc -ohjelmaan (yht. 40 miljoonaa euroa), EU-hankkeiden vastinrahoitukseen (v. 2025 tutkimuslaitoksille 24 miljoonaa euroa), tutkimusinfrastruktuurien rahoitukseen (yht. 172 miljoonaa euroa) sekä puhtaan energian ja

	Kohta	Linjaus	Sivunro	Toimeenpanon tilanne ja muut huomiot
		<p>tutkimuslaitosten nykyistä laajemman osallistumisen ratkaisujen kehittämiseen yhteiskunnallisiin haasteisiin sekä esim. kestävyys siirtymän tukemiseen. Tutkimuslaitoksia ohjaavat ministeriöt asettavat T&K-toiminnalle selkeät vaikuttavuustavoitteet.</p>		<p>materiaalivirtojen T&K-hankkeeseen osana Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaa (REPowerEU). Tutkimuslaitosten vaikuttavuustavoitteita on asetettu osana tulosohjausta, esim. MMM ja YM.</p> <p>Mahdollisia haasteita valtion T&K-toiminnan vaikuttavuudelle voi asettaa tiukkeneva toimintamenomäärärahojen tilanne eri hallinnonaloilla. Tämä korostaa seurannan merkitystä.</p>
	<p>4.5 T&K-rahoitus (Yritysten kannustaminen T&K-toimintaan)</p>	<p>Lisätään yritysten T&K-toiminnan suoraa tukea vaikuttavasti ja tehokkaasti siten, että sen BKT-osuus nousee edellyttäen, että yritysten panostukset kasvavat samassa suhteessa. Lisätään Business Finlandin rahoitusta yritysten T&K-toimintaan tukemaan vihreää ja digitaalista siirtymää, yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisua ja yhteiskunnan hyvinvointia edistävää yritysten ja toimialojen uudistumista ja monipuolistumista, uusien yritysten syntymistä ja korkean arvonlisän liiketoiminnan kestävä kasvua. Lisärahoitusta kohdennetaan yrityksille, jotka ovat kyvykkäimpiä TKI-toimintaan, riskinottoon, investointeihin aineettomaan omaisuuteen ja TKI-toiminnan hyödyntämiseen liiketoiminnassa. Suunnataan rahoitusta myös kunnianhimoiseen, markkinoista kauempana olevaan T&K-toimintaan, jonka vientipotentiaali ei vielä ole arvioitavissa. Rahoituksella kannustetaan tiivistä yhteistyötä muiden yritysten ja tutkimusorganisaatioiden kanssa tukien</p>	<p>50</p>	<p>Business Finlandin rahoitusta on lisätty. Rahoitusta on kohdennettu erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän tukemiseen sekä yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemiseen. Esimerkiksi vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton hankkeisiin on avattu erityisiä rahoitushakua. Lisäksi on kannustettu tiivistä yhteistyötä yritysten ja tutkimusorganisaatioiden välillä. Tutkimusorganisaatioiden ja pk-yritysten yhteistyöhön on avattu haku, jonka tavoitteena on saada pk-yrityksiä hyödyntämään tutkimusorganisaatioiden osaamista systemaattisemmin.</p> <p>Toimintamenomäärärahoja ei ole lisätty. T&K-rahoituslain esitöissä katsottiin, että myöntövaltuuksien tasokorotus edellyttää myösi riittävää lisärahoitusta Business Finlandin ja Suomen Akatemian toimintamenoihin, jotta TKI-toimijoiden aktivointiin ja lisärahoituksen mahdollisimman vaikuttavaan kohdentamiseen on riittävät resurssit. Vuonna 2024 tehdyn kansainvälisten tilastomääritelmiä tulkinnan tarkistuksen jälkeen toimintamenomäärärahoja ei</p>

	Kohta	Linjaus	Sivunro	Toimeenpanon tilanne ja muut huomiot
		kasvavien ekosysteemien kehittymistä. Samalla lisätään rahoitusta innovaatiokyvykkäimpien pk-yritysten T&K-toiminnan lisäämiseen ja kehittämiseen. Kohdennetaan lisäyksiä myös Business Finlandin toimintamenoihin siten, että rahoituksen hallinnointiin ja TKI-toimijoiden aktivointiin on käytettävissä resursseja vastaavasti kuin kansainvälisillä verrokeilla.		enää lueta edes osittain T&K-menoiksi tai -rahoitukseksi. Mahdolliset toimintamäärärahojen tarkistukset on rahoitettava muuna kuin T&K-lisärahoituksena.
	4.5 T&K-rahoitus (EU:n TKI-ohjelmien hyödyntäminen)	Lisäämällä eri tutkimusorganisaatioiden perusrahoitusta tuetaan niiden edellytyksiä hakea ja saada kansainvälistä T&K-rahoitusta. Varmistetaan rahoittajaorganisaatioiden kyky osallistua yhteisrahoitteisiin ohjelmiin. Kotimaisten hankkeiden rahoituksessa huomioidaan niiden mahdollisuudet luoda valmiuksia menestyä vastaavien teemojen EU-rahoitushauissa. Mahdollisuudet saada rahoitusta paranevat, jos tukea on saatavilla myös hakuihin osallistumiseen sekä hankkeiden suunnitteluun ja kokoamiseen. Selvitetään myös muiden kuin tutkimusorganisaatioiden kansallisen vastinrahoituksen tarpeet. Luodaan toimiva malli kansallisen vastinrahoituksen turvaamiseksi eri TKI-toimijoille.	51	<p>Korkeakouluille, eri hallinnonalojen tutkimus- ja asiantuntijalaitoksille, ml. CSC, sekä hyvinvointialueille on kohdennettu kilpaillun EU-rahoituksen T&K-hankkeiden vastinrahoitusta vuodesta 2024 lähtien. EU-vastinrahoituksen jakamisen mallia on kehitetty ministeriöiden yhteistyössä. Malli perustuu menestykseen EU-rahoitushauissa. Muiden toimijoiden tarpeita ei ole tässä vaiheessa systemaattisesti tarkasteltu.</p> <p>Muun muassa Business Finland, Suomen Akatemia ja ministeriöt rahoittavat EU-kumppanuusohjelmia.</p>
	4.5 T&K-rahoitus (Kansainvälisen T&K-rahoituksen tehokkaampi hyödyntäminen)	Asetetaan laadulliset ja määrälliset tavoitteet EU-ohjelmiin osallistumiselle ja rahoitussaanolle kunnianhimoisen T&K-yhteistyön ja huippuluokan osaamiskeskittymien edistämiseksi. Lisätään tietoa ja ymmärrystä olemassa olevista kansainvälisen yhteistyön ja rahoituksen	52	Hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi kaksinkertaistaa Suomeen ohjautuva EU:n T&K-rahoitus. Eri hallinnonaloilla seurataan määrällisten ja osin laadullisten tavoitteiden toteutumista, esimerkkeinä STM (EU-hankkeet) ja YM (Life-instrumentti). Tietoisuuden lisääminen kansainvälisen yhteistyön ja rahoituksen

Kohta	Linjaus	Sivunro	Toimeenpanon tilanne ja muut huomiot
	mahdollisuuksista suomalaisille TKI-toimijoille kaikilla hallinnonaloilla.		mahdollisuuksista on jatkuvaa kehittämistyötä, jota mm. kansalliset rahoittajat sekä Business Finlandin ylläpitämä EU-rahoitusneuvonta tekevät.
4.5 T&K-rahoitus (Uutta tietoa tuottavan tutkimuksen edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon rakennemuutoksessa)	Varmistetaan, että hyvinvointialueet osallistuvat tavoitteellisesti valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaiseen tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä niitä tukeviin sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintarakenteisiin. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan perusrakenteiden ja rahoituksen turvaaminen, vahvistaminen ja kokoaminen on välttämätöntä alan TKI-toiminnan vahvistamiseksi. Tuetaan alan TKI-toimintaa myös innovatiivisilla julkisilla hankinnoilla.	53	Hyvinvointialueiden T&K-toiminta ja siihen liittyvät rakenteet ovat osin muodostumisvaiheessa, mutta toiminta on käynnissä ja rakenteet kehittyvät. Rahoitukseen liittyy vielä kysymyksiä, etenkin hyvinvointialueiden ohjaaviin lakeihin ja säädöksiin liittyvien tulkintojen osalta. T&K-lisärahoitusta on kohdennettu erityisesti terveydenhuollon yksiköille ja sosiaalityön yliopistotasoiseen tutkimukseen (VTR), mikä tukee näiden alueiden tutkimuksellisia tavoitteita. T&K-lisärahoitusta on kohdennettu Suomen Akatemian kautta hyvinvointialueiden T&K-toiminnan vahvistamiseen sekä kliiniseen tutkimukseen. Yksittäiset alueet ovat alkaneet asettaa tavoitteita (%) innovatiivisten julkisten hankintojen osalta.
4.5 T&K-rahoitus (Tutkimusinfrastruktuurit)	Kansallisten tutkimusinfrastruktuurien rahoitusta lisätään ja kohdennetaan siten, että korkeatasoisen tieteen tarpeiden lisäksi voidaan tukea osaamisen kehittämistä sekä eri sektorien (kuten yliopistot, AMK:t, yliopistosairaalat, tutkimuslaitokset, yritykset, yksityinen sektori, kolmas sektori) välistä yhteistyötä.	54	Valtion T&K-rahoituksen käytön monivuotisessa suunnitelmassa linjataan tavoitteeksi, että korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta. Linjauksissa painotetaan kansainvälisesti korkeaa tasoa ja yhteiskäyttöisyyttä. Tutkimuslaitosten tutkimusinfrastruktuureihin on kohdennettu yhteensä 172 miljoonaa euroa. Uuteen EuroHPC LUMI:n korvaavan supertietokoneeseen on varattu enintään 250 miljoonaa euroa. Suomen Akatemian kilpailullista tutkimusinfrastruktuurirahoitusta on lisätty.

	Kohta	Linjaus	Sivunro	Toimeenpanon tilanne ja muut huomiot
	4.5 T&K-rahoitus (Uudistavien yritystukien priorisointi)	Siirretään yritystukien painopistettä säilyttävistä tuista kohti uudistavia tukia.	55	Säilyttäviin tukiin ei ole juuri koskettu, Business Finlandin uudistavasta eli innovaatorahoituksesta on leikattu 20 miljoonaa euroa vuodesta 2025 alkaen. T&K-rahoitusta on lisätty T&K-rahoituslain mukaisesti.
	4.6 T&K-rahoituksen seuranta ja vaikuttavuuden arviointi	<p>Valtiovarainministeriön koordinoimana ministeriöt kehittävät T&K-toimintaan kohdentuvan rahoituksen seuranta- ja analyysia julkisen talouden suunnitelman ja valtion talousarvioesityksen valmisteluissa yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa.</p> <p>Valtioneuvosto seuraa ja arvioi kasvavan T&K-rahoituksen vaikutuksia ja vaikuttavuutta suunnitelmallisesti. Valmistellaan seuranta- ja arviointikokonaisuus, joka sisältää mittaamisen ja seurannan tavoitteet, tiedonkeruun käynnistämisen ja tietopohjan varmistamisen, menetelmät ja mittarit ja jossa huomioidaan monipuolisesti ja tasapainoisesti vaikutukset yrityksille, koulutukselle, tutkimukselle, kansantaloudelle ja yhteiskunnalle. Tukien suunnittelussa otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan tieteellisen, luotettavaan tutkimusasetelmiin perustuvan arviointitutkimuksen tarpeet.</p>	58	<p>Osana TAE- ja JTS-prosesseja ministeriöt toimittavat VM:lle päivitetyn arvion hallinnonalan T&K-rahoituksen määrästä. T&K-toiminnan määritelmä perustuu Tilastokeskuksen määritelmään. Julkisen talouden suunnitelmat ja talousarvioesitykset sisältävät uusimmat tiedot valtion T&K-rahoituksen kokonaismäärän kehittymisestä.</p> <p>Valtion T&K-rahoituksen käytön monivuotisen suunnitelman mukaan valtioneuvosto seuraa valtion T&K-rahoituksen vaikuttavuutta. Tutkimus- ja innovaationeuvoston johdolla valmistellaan parhaillaan valtion T&K-rahoituksen seuranta- ja arviointisuunnitelmaa sekä seurantaindikaattoreita. Tutkimuslaitosten post-doc -ohjelman osana rahoitusta kohdennetaan myös T&K-rahoituksen vaikuttavuuden tutkimukseen.</p>
	4.7 Tutkimus- ja innovaatiomyönteinen toimintaympäristö	Huolehditaan siitä, että toimintaympäristö edistää T&K-toiminnan tulosten ja osaamisen jalostumista innovaatioiksi. Houkuttelevaan toimintaympäristöön kuuluvat mm. saatavilla olevat kokeilu- ja kehitysympäristöt, TKI-toimintaa mahdollistava ja innovaatioiden	59	Valtion T&K-toiminnan rahoituksen käytön monivuotisessa suunnitelmassa on tunnistettu se, että T&K-toimintaa koskevien tavoitteiden saavuttaminen edellyttää T&K-rahoituksen lisäksi erityisesti koulutus- ja innovaatiopolitiikan toimia

	Kohta	Linjaus	Sivunro	Toimeenpanon tilanne ja muut huomiot
		<p>käyttöönottoon kannustava innovaatiomyönteinen sääntely, innovaatioiden käyttöönottoa ja markkinakysyntää edistävät innovatiiviset julkiset hankinnat, laadukas aineettomien oikeuksien suojajärjestelmä, tehokkaat väylät tutkimustulosten ja -tietämyksen hyödyntämiseen, yksityisen pääoman tukema osaava rahoitusjärjestelmä ja startup-myönteisyys. Selvitetään innovaatioiden käyttöönottoa ja skaalausta edistäviä rahastomuotoisia malleja, joilla yhdistetään yksityistä ja julkista pääomaa suuremman riskinoton mahdollistamiseksi ja radikaalimpien innovaatioiden edistämiseksi.</p>		<p>sekä muita politiikkatoimia ja toimintaympäristön kehittämistä.</p> <p>Tutkimus- ja innovaationeuvosto seuraa tehtäviensä mukaisesti kansallisen ja kansainvälisen toimintaympäristön muutoksia sekä tarvittaessa laatii tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaa koskevia aloitteita ja suosituksia. Valtioneuvostossa poikkihallinnollista TKI-politiikkatoimien vaikuttavaksi toteuttamiseksi ja T&K-tavoitteiden huomioimiseksi on asetettu valtioneuvoston TKI-politiikkaverkosto.</p> <p>Toimintaympäristön kehittämiseen liittyviä ajankohtaisia kokonaisuuksia ovat mm. teollisuuspoliittisen strategian valmistelu, Suomen Teollisuussijoituksen (Tesi) uudistaminen, toisilain korjaamisen ja tutkimuslainsäädännön selkiyttämisen valmistelu sekä käynnistyvä korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision laatiminen vuonna 2025.</p>